

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

**«Іноземна мова 5-9 класи»
для закладів загальної середньої освіти**

*(автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я.,
Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)*

*«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)*

Зміст

1. Пояснювальна записка	2
1.1. Мета базової загальної середньої освіти.....	2
1.2. Завдання іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти	3
1.3. Функції іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти	3
2. Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови»	7
3. Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	13
3.1. Комунікативна компетенція.....	13
3.2. Очікувана соціолінгвістична відповідність	14
3.3. Лінгвістична компетенція.....	14
4. Іноземні мови у 5 – 6 класах закладів загальної середньої освіти	15
4.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.....	15
на кінець 6-го класу (Комунікативна компетенція).....	15
4.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування	20
4.2.1. 5-ий клас	20
4.2.2. 6-ий клас.....	20
4.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень А2).....	21
4.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень А2).....	21
5. Іноземні мови у 7 – 9 класах закладів загальної середньої освіти	27
5.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.....	27
на кінець 9-го класу (Комунікативна компетенція).....	27
5.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування	32
5.2.1. 7-ий клас.....	32
5.2.2. 8-ий клас.....	32
5.2.3. 9-ий клас.....	33
5.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень В1).....	34
5.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень В1).....	34
6. Тематичне планування	42
6.1. Орієнтовна модель тематичного планування.....	42

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета базової загальної середньої освіти

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на ціннісних орієнтирах, зазначених у Державному стандарті.

Випускник основної школи – це патріот України, який знає її історію; носій української культури, який поважає культуру інших народів; компетентний мовець, що вільно спілкується державною мовою, володіє також рідною (у разі відмінності) й однією чи кількома іноземними мовами; має бажання і здатність до самоосвіти; виявляє активність і відповідальність у громадському й особистому житті; здатний до підприємливості й ініціативності; має уявлення про світобудову; бережно ставиться до природи; безпечно й доцільно використовує досягнення науки і техніки; дотримується здорового способу життя.

1.2. Завдання іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. Після закінчення адаптаційного циклу (5 – 6 класи) учні закладу загальної середньої освіти, які вивчають першу іноземну мову, досягають рівня А2, а після закінчення базового предметного навчання (7 – 9 класи) – рівня В1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Завдання іноземних мов полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмово відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого опанування іноземної мови;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

1.3. Функції іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції. Ці функції не є окремими цілями уроку. Вони реалізуються комплексно через зміст галузі та навчально-пізнавальні процеси.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- опанування знань про культуру, історію, реалії та традиції країни виучуваної мови;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;

- усвідомлення значень мовних явищ, іншої системи понять, за допомогою якої сприймається дійсність;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;
- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;
- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;
- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;
- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Мета компетентісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 5–9 класів полягає у спрямуванні навчального процесу на формування в учнів здатності цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані уміння й навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та переконання з активною творчою самостійною науково-дослідницькою діяльністю у межах окреслених навчальною програмою орієнтирів у процесі добору та використання мовного та інформаційного матеріалу для продукування усних і письмових текстів та для ідентифікації чужомовних висловлень у процесі їх сприймання під час читання та слухання.

Методологічними засадами для організації компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у 5–9 класах слугують Рекомендації Європейського Парламенту та Європейської Ради Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання упродовж життя; «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання»; Закон України «Про освіту» (2017).

Навчальний процес будується на підґрунті комунікативного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та культурологічного підходів, які своєю сутністю зумовлюють дидактично і методично доцільне визначення цілей та змісту навчання іноземної мови як важливого засобу міжкультурного спілкування та порозуміння в сучасному глобалізованому, мультілінгвальному та полікультурному світовому соціумі.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти доцільно розглядати як здатність учнів відповідно до вікових особливостей і потенційних можливостей усвідомлено виконувати навчальні дії, що забезпечують оволодіння іншомовним спілкуванням в усній та письмовій формах у межах сфер, тем, ситуацій та з допомогою мовних засобів, окреслених чинною програмою. Відповідно, *компетентна особистість* учня кожного класу за результатами вивчення іноземної мови повинна бути здатною відповідно до навчальної програми демонструвати уміння ефективно користуватися іншомовною інформацією, окресленою її комунікативними потребами та презентованою соціальним оточенням, оцінювати її та добирати ту, яку потребує життєва діяльність, впливати на неї, адаптуючи її кількісні та якісні характеристики до власних іншомовних комунікативних намірів. Учень у межах змісту навчальної програми засобами іноземної мови повинен уміти аргументовано висловлювати власні думки, ідентифікувати зміст прочитаних і почутих текстів, дотримуватися в різних соціальних середовищах адекватної комунікативної поведінки під час спілкування, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, демонструвати свої ставлення до отриманої інформації з усних і письмових джерел.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов доцільно розглядати з кількох позицій: а) цілей шкільної іншомовної освіти, взагалі, та на певному етапі (класі) навчання,

зокрема, б) особливостей добору та організації змісту навчання іноземної мови, в) особливостей добору та використання методів, форм і засобів навчання відповідно до його умов, г) особливостей організації навчального процесу, д) особливостей об'єктів, форм і видів контролю навчальних досягнень учнів. Прокоментуємо ці характеристики.

Цілі шкільної іншомовної освіти. Основними ознаками цієї позиції є особливості цілевизначення, його спрямованість на практичне оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, а також на формування в учнів здатності розв'язувати власні освітні проблеми з використанням критичної рефлексії, що спрямовується на удосконалення іншомовних здібностей і мовленнєвого досвіду протягом життя відповідно до власних комунікативних потреб.

Особливості добору та організації змісту навчання іноземної мови. Ця позиція зумовлюється як цілями, так і тематикою навчання іншомовного спілкування. Вона має враховувати тенденції розвитку шкільної іншомовної освіти (на сьогодні: компетентнісний, комунікативний, діяльнісний, особистісно орієнтований, культурологічний підходи), метапредметні категорії, пов'язані з організаційними, інформаційно-пізнавальними, комунікативними, емоційно-ціннісними видами навчальної діяльності, спрямованими на засвоєння мовних аспектів спілкування і механізмів іншомовної комунікації в усному і писемному мовленні, на оволодіння особливостями комунікативної поведінки, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, на дотримання соціокультурних норм використання стратегій, адекватних до ситуації спілкування, що забезпечують успішність комунікативної взаємодії.

Особливості добору та використання методів, форм, засобів навчання відповідно до його умов у процесі компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов. Ця позиція зумовлюється тенденціями розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти: а) комунікативним спрямуванням процесу навчання; б) діяльнісною технологією навчання; в) особистісно орієнтованою парадигмою процесу навчання, його відповідністю віковим особливостям учнів початкової школи; г) культурологічним спрямуванням навчальної діяльності. Визначені освітні технології мають сприяти успішному оволодінню учнями навчальними діями, зорієнтованими на отримання іншомовного досвіду спілкування в усній та письмовій формах, який неможливий без засвоєння мовних одиниць і механізмів оперування ними у практичній іншомовній діяльності. А це означає, що методи, форми, види навчальної роботи та засоби їх виконання повинні оптимально забезпечувати ефективність способів пред'явлення та активізації дібраних мовних і мовленнєвих одиниць і давати змогу здійснювати об'єктивний контроль/самоконтроль навчальних досягнень учнів.

Особливості організації навчального процесу. Передбачається, що навчання організовується за принципом паралельного і взаємопов'язаного оволодіння учнями видами мовленнєвої діяльності, а з допомогою засобів іноземної мови відбувається ознайомлення з соціокультурними, соціолінгвістичними, лінгвокраїнознавчими аспектами культури країни, мова якої вивчається. У зв'язку з цим весь процес навчання набуває форми діалогу культур (чужомовної та рідної), який здійснюється засобами іноземної мови. Такий підхід забезпечується спеціальними видами і формами іншомовної навчальної діяльності, серед яких визначальне місце належить комунікативним завданням, зокрема інтерактивним технологіям і навчально-мовленнєвим ситуаціям, які в освітній діяльності учнів мають набувати пріоритетних засобів навчання.

Особливості об'єктів, форм і видів контролю освітніх досягнень учнів. Ця позиція передбачає використовування нового підходу до оцінювання іншомовних навчальних досягнень учнів. Увага центрується на результатах навчання, зокрема рівнях сформованості мовних навичок і мовленнєвих умінь, а також на якості набутого загальнонавчального досвіду. При чому, пріоритетними вважаються види і форми контролю не стільки рівня сформованості мовних (фонетичних, лексичних, граматичних) навичок учнів (хоч і вони є об'єктами перевірки), скільки якості іншомовних умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говорінні, аудіюванні, читанні, письмі. Водночас варто зазначити, що не залишається поза увагою загальнонавчальний досвід учнів, який дає їм змогу доцільно користуватися невербальними засобами спілкування, самостійно здійснювати діяльність для забезпечення власних потреб спілкування іноземною мовою, що ситуативно виникають. Ця позиція набуває важливого значення в умовах компетентісно орієнтованого навчання, коли увага учнів і вчителів має спрямовуватися на результати навчання як на об'єктивні показники дидактичної та методичної доцільності й ефективності моделювання освітнього процесу.

Формування ключових компетентностей засобами іноземної мови не є одноразовим видом діяльності. Це тривалий процес, який не закінчується вивченням певної теми спілкування або завершенням навчання у закладі загальної середньої освіти. Робота в цій сфері зумовлюється тематикою, визначеною навчальною програмою для кожного класу. Серед ключових компетентностей є такі, формування яких відбувається постійно, у різних обсягах і напрямках упродовж усього процесу навчання іноземної мови. А є компетентності, вибіркоче формування яких можливе лише у межах окремих тем спілкування. Окрім того, формування деяких ключових компетентностей може здійснюватись інтегровано у межах кількох тем на різних етапах навчання. А відтак, навчальна діяльність у певному класі, спрямована на формування деяких ключових компетентностей, може не відбуватись.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземної мови доцільно розглядати не тільки як процес формування ключових компетентностей, але й також міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності як предметної з усіма її компонентами (мовною, мовленнєвою, соціокультурною, навчально-стратегічною). Відповідно, цей феномен варто трактувати в таких аспектах:

1) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність учнів – це сукупність набутих учнями знань, умінь, навичок, способів діяльності, ставлень, мотивів, необхідних для усвідомленого виконання комунікативних дій, спрямованих на оволодіння іншомовним спілкуванням у межах вимог навчальної програми для кожного класу;

2) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність – це інтегрована характеристика особистості школяра, яка передбачає формування в нього здатності до набуття досвіду іншомовного спілкування в усній та письмовій формах у межах програмових вимог і забезпечує засвоєння культурних цінностей народу, мова якого вивчається;

3) формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності – це діяльність, що здійснюється у формі діалогу культур, яку має організовувати вчитель і/або сприяти цьому зміст підручника у межах таких структурних компонентів: *мотиваційного* (ставлення учнів до навчання й усвідомлення соціальної потреби в оволодінні іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, ціннісні орієнтації); *когнітивного* (знання, уміння, навички, досвід іншомовної комунікативної діяльності, що дає змогу адаптуватися до світового соціуму); *діяльнісного* (способи і форми виконання навчальних дій, спрямованих на усвідомлене оволодіння іншомовною комунікативною діяльністю); *контрольно-оцінного* (самооцінювання і самоконтроль рівня власних навчальних досягнень); *рефлексивного* (самоаналіз, самооцінка, самокорекція процесу і результатів навчання та пошуку шляхів їх удосконалення).

Основними засобами навчання є підручники, рекомендовані/допущені МОН України до використання у шкільній практиці. Окрім них, за дидактичних потреб учитель може долучати до своєї роботи іншу навчальну літературу, електронні засоби та ілюстративні матеріали, які сприяють досягненню визначених цілей. Усі засоби доцільно застосовувати в комплексі, забезпечуючи взаємопов'язане і паралельне навчання усіх видів мовленнєвої діяльності. Для цього використовується відповідна система вправ і завдань, яка забезпечує збалансоване формування в учнів навичок і умінь в усному (аудіювання, говоріння) та писемному (читання, письмо) мовленні. При цьому, відповідно до комунікативного та діяльнісного підходів, значну увагу доцільно акцентувати на використанні інтерактивних видів мовленнєвої діяльності (навчально-мовленнєвих ситуацій, рольових ігор, проектної роботи тощо), потенційні можливості яких дають змогу апроксимувати процес навчання іншомовного спілкування до реальних умов життєдіяльності в сучасному світовому просторі.

Тексти для читання та аудіювання мають бути побудовані на автентичному мовному матеріалі та містити актуальну тематичну інформацію, що слугує підґрунтям для організації іномовного спілкування в усному та писемному мовленні.

Об'єктами оцінювання навчальних досягнень учнів є уміння, визначені у межах кожної компетентності. Їх детальні характеристики окреслені дескрипторами. Для кожного класу представлено показники сформованості умінь відповідно до видів мовленнєвої діяльності, які слугують орієнтирами для роботи вчителя.

2. Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови»

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> використовувати українознавчий компонент в усіх видах мовленевої діяльності; засобами іноземної мови популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції, критично оцінювати їх. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> гордість за Україну, її мову та культуру; розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов; усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну; готовність до міжкультурного діалогу.
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> засобами іноземної мови популяризувати рідну мову, культуру й традиції народу, критично оцінювати їх. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> гордість за рідну мову та культуру; усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну; готовність до міжкультурного діалогу. <p>Здатність спілкуватися іноземними мовами реалізується через предметні компетентності.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> розв'язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект; логічно обґрунтовувати висловлену думку; використовувати математичні методи (графіки, схеми) для виконання комунікативних завдань. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних і навчальних проблем.
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> описувати іноземною мовою природні явища, технології, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження; розуміння глобальності екологічних проблем і прагнення долучитися до їх розв'язання за допомогою іноземної мови.
5	Інноваційність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> засобами іноземної мови продукувати нові ідеї щодо змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо, а також адекватно реагувати на зміни; ставити перед собою досяжні та ускладнені цілі у вивченні іноземної мови; ініціювати теми для опрацювання та проблеми для розв'язування під час вивчення іноземних мов.

		<p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> самотивація, стійкість та впевненість у досягненні успіхів у вивченні іноземних мов.
6	Екологічна компетентність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> розвивати екологічне мислення під час опрацюванні тем, текстів, новин, комунікативних ситуацій, аудіо- та відеоматеріалів; розробляти, презентувати та обґрунтовувати проекти, спрямовані на збереження довкілля; пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови. <p>Ставлення:</p> <ol style="list-style-type: none"> сприймання природи як цілісної системи; готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища; <ul style="list-style-type: none"> відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки.
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; створювати інформаційні об'єкти іноземними мовами; спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; застосовувати ІКТ для пошуку, обробки, аналізу та підготовки інформації відповідно до поставлених завдань. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> готовність дотримуватись авторських прав та мережевого етикету.
8	Навчання впродовж життя	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> визначати комунікативні потреби та цілі під час вивчення іноземної мови; використовувати ефективні навчальні стратегії для вивчення мови відповідно до власного стилю навчання; самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її; організувати свій час і навчальний простір; оцінювати власні навчальні досягнення. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> сміливість у спілкуванні іноземною мовою; подолання власних мовних бар'єрів; відповідальність за результати навчально-пізнавальної діяльності; наполегливість; внутрішня мотивація та впевненість в успіху.
9	Громадянські та соціальні компетентності	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> формулювати власну позицію; співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою; розв'язувати конфлікти у комунікативних ситуаціях; переконувати, аргументувати, досягати взаєморозуміння/компромісу у ситуаціях міжкультурного спілкування; переконувати засобами іноземної мови у важливості дотримання прав людини; критично оцінювати інформацію з різних іншомовних джерел. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> толерантність у спілкуванні з іншими; проактивність в утвердженні демократичних цінностей;

		<ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення необхідності володіння іноземними мовами для підвищення власного добробуту.
10	Культурна компетентність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження щодо творів мистецтва; • порівнювати та оцінювати мистецькі твори та культурні традиції різних народів. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлення цінності культури для людини і суспільства; • повага до багатства і розмаїття культур.
11	Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої проблеми; • генерувати нові ідеї, переконувати в їх доцільності та об'єднувати однодумців задля втілення цих ідей у життя; • презентувати себе і створювати тексти (усно і письмово) іноземною мовою, які сприятимуть майбутній кар'єрі. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дотримання етичної поведінки під час розв'язання життєвих проблем; • комунікабельність та ініціативність; • ставлення до викликів як до нових можливостей; • відкритість до інновацій; <p>3. креативність.</p>

Ключові компетентності формуються відразу засобами всіх навчальних предметів і є метапредметними. Основою для їх формування є наскрізні вміння, а саме:

- 1) читання з розумінням,
- 2) висловлення власної думки усно й письмово,
- 3) критичне та системне мислення,
- 4) логічне обґрунтування позиції,
- 5) творча діяльність, що передбачає креативне мислення,
- 6) ініціативність,
- 7) конструктивне керування емоціями,
- 8) оцінювання ризиків,
- 9) прийняття рішень,
- 10) розв'язування проблем,
- 11) співпраця та спілкування з іншими.

Розвиток наскрізних умінь не обмежується окремими завданнями або певними етапами уроку, натомість має наскрізний характер, тож очікується, що вчителі створюватимуть сприятливі умови, віддаючи перевагу особистісно-зорієнтованому навчанню та добираючи сучасні технології, методи, прийоми. Вивчення іноземної мови окрім розвитку комунікативних мовленнєвих умінь забезпечує послідовне та поступове набуття учнями наскрізних умінь.

- 1) **читання з розумінням** – реалізується через рецептивні види мовленнєвої діяльності; див. дескриптори мовленнєвих умінь у розділі 4.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (5-6 класи) та 5.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (7-9 класи), зокрема зорове сприймання;
- 2) **висловлювання власної думки в усній і письмовій формі** – реалізується через продуктивні види мовленнєвої діяльності; див. дескриптори мовленнєвих умінь у розділі 4.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (5-6 класи) та 5.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (7-9 класи), зокрема усне та писемне продукування;

3) **критичне і системне мислення** передбачає опанування учнями таких умінь:

Уміння	Дескриптор
Розуміє та аналізує зв'язки між ідеями.	Порівнює погляди й аргументи з різних джерел.
	Розпізнає головні та додаткові аргументи.
	Визначає основний зміст аргументу.
Оцінює ідеї, аргументи та варіанти.	Відрізняє факти від суб'єктивних думок.
	Розпізнає свідчення та їхню достовірність.
	Розпізнає припущення та умовиводи в аргументі.
	Аналізує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях.
	Визначає проблеми у запропонованому плані, наприклад, організації шкільного заходу.
	Аналізує причини та наслідки проблеми.
	Вивчає можливі способи розв'язання певної проблеми та констатує, до якої міри вони є ефективними.
	Враховує різні погляди на одну і ту ж проблему задля пошуку способів її розв'язання.
	Оцінює сильні та слабкі сторони можливих розв'язань проблеми.

4) **логічне обґрунтування позиції** на додаток до умінь пункту 3 передбачає ще й такі:

Уміння	Дескриптор
Синтезує ідеї та інформацію.	Добирає основні ідеї з різних джерел для творення нових свідчень або аргументів.
	Висловлює послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків.
	Виявляє власне ставлення до подій, явищ і процесів.

5) **творча діяльність, що передбачає креативне мислення**, реалізується у таких уміннях, деякі з яких співзвучні з дескрипторами пунктів 3 та 4:

Уміння	Дескриптор
Створює новий контент із власних ідей або інших джерел.	Придумує власні активності на зразок «що, якщо», «якщо б» і залучає інших до участі.
	Пише або розповідає оригінальні історії з підказками (у разі потреби) або без них.
	Ілюструє новий плакат/веб-сторінку/інший продукт унікальними символами або переконливою мовою.
	Образно реагує (наприклад, у формі розповіді, вірша, малюнка) на сучасні або історичні події та ідеї.
	Повідомляє особисте ставлення до творів мистецтва, музики або літератури.
	Персоналізує чийсь пісню, вірш або історію для відображення власних інтересів, емоцій або особистості.
Використовує новостворений контент для розв'язування проблем та прийняття рішень.	Використовує нові ідеї та зміст для виконання завдання або участі у діяльності.
	Робить діяльність оригінальною, змінюючи завдання або додаючи нові аспекти.

6) **ініціативність** реалізується через уміння, описані у попередніх і наступних пунктах;

7) **конструктивне керування емоціями** потребує таких умінь:

Уміння	Дескриптор
Розпізнає та розуміє емоції.	Описує широке коло різних емоцій.
	Обговорює причини різних емоцій.
	Визначає стратегії поведінки у складних ситуаціях.
	Розуміє те, як власні слабкі сторони характеру викликають певні емоції.
Керує власними емоціями.	Адекватно реагує на похвалу, невдачі та критику.
	Долає стрес, використовуючи відповідні стратегії.
	Управляє емоціями через переоцінку та зміну ситуації.
	Обговорює власні емоції переважно з друзями та добирає найкращі стратегії поведінки.
Відчуває емоційний стан інших людей і налагоджує стосунки.	Демонструє розуміння поглядів та почуттів інших людей.
	Висловлює протилежні думки з повагою.
	Конструктивно веде переговори у разі конфлікту.
	Підтримує стосунки і відчуття приналежності.

8) **оцінювання ризиків** передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні чинники (див. також дескриптори пунктів 3 та 4);

9) **прийняття рішень** реалізується через уміння, описані в пунктах 3, 4 та 8;

10) **розв'язування проблем** охоплює такі вміння (див. також дескриптори пунктів 3, 4 та 8):

Уміння	Дескриптор
Конструктивно розв'язує проблеми.	Аналізує проблемні ситуації та визначає проблему.
	Висуває, практично перевіряє та обґрунтовує гіпотези.
	Здобуває потрібні дані з різних джерел, перевіряючи надійність джерела.
	Доступно презентує та переконливо аргументує рішення.

11) **співпраця та спілкування з іншими** потребує таких умінь:

Уміння	Дескриптор
Бере на себе особисту відповідальність за власний внесок у групове завдання.	Дотримується вказівок щодо завдання та попереджає інших про відхилення від них.
	Аргументує власні пропозиції та внесок у групове завдання.
	Несе відповідальність за виконання певного завдання у рамках масштабнішого проєкту.
Дослуховується до думок інших та конструктивно реагує на їхню діяльність.	Слухає та з повагою визнає різні погляди.
	Підтримує, адаптує або відмовляється від пропозицій та поглядів у відповідь на запити та доробки інших.
	Оцінює доробки інших з відповідною чутливістю.
Керує розподілом завдань у проєкті.	Бере участь разом з іншими у плануванні, організації та проведенні активностей.
	Співпрацює з іншими над плануванням та здійсненням проєктів.
	Забезпечує рівномірний розподіл роботи між членами групи.
	Сприяє участі кожного члена групи у спільних активностях.
Працює у напрямі рішень, пов'язаних із завданням.	Пропонує допомогу іншим у виконанні завдання.
	Усвідомлює, коли інші мають різні погляди та ідеї щодо розв'язання проблеми або виконання завдання.
	Уміє узагальнювати рішення, що включають інші погляди та ідеї.

Використовує мовні засоби та стиль відповідно до контексту.	Використовує доречні форми звертання, вітання та прощання.
	Представляє ідеї чітко та переконливо.
	Використовує мову, щоб справити враження, наприклад, перебільшення.
	Розрізняє, який стиль мовлення більше підходить для спілкування з друзями, а який з незнайомими людьми.
Керує спілкуванням.	Розуміє, які теми є доречними для спілкування у певному контексті.
	Використовує належні мовні засоби для того, щоб узгодити зміст спілкування, а саме: продемонструвати розуміння, сповістити про нерозуміння, попросити повторити, попросити роз'яснення, контролювати швидкість та обсяг мовлення співрозмовника, перевірити власне розуміння, перевірити розуміння співрозмовником.
	Використовує прості прийоми початку, підтримки та завершення розмови.
	Для подолання мовних прогалин використовує відповідні стратегії, як-от: попередження про прогалину, звернення до співрозмовника по допомогу, використання невербальних засобів, використання неповних синонімів, вгадування.
	Перефразує.
	Спонукає співрозмовників до спілкування.
Бере участь у спілкуванні з належною впевненістю та чіткістю.	Використовує відповідні стратегії розвитку розмови, наприклад, проявляє зацікавленість, дає розгорнуті відповіді, ставить подальші запитання.
	Розмовляє доволі вільно.
	Пише у належному темпі.
	Впевнено починає та підтримує розмову.
	Ефективно розмовляє з незнайомими людьми.
	Використовує міміку та контакт очима належним чином.
	Чітко описує щось або розповідає з виправданою послідовністю ідей або фактів.
Використовує низку сполучних засобів для зв'язку висловлень/речень у чіткій, цілісний дискурс.	

3. Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів

3.1. Комунікативна компетенція

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	Комунікативні уміння	Рівні та дескриптори володіння іноземною мовою відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання	
		5 – 6 класи	7 – 9 класи
		A2	B1
Рецептивні	Сприймання на слух	Розуміє фрази та вирази, що належать до сфер найближчих пріоритетів (напр., елементарна особиста інформація про сім'ю, покупки, місцеву географію), якщо мовлення чітко й повільне.	Розуміє основний зміст чіткого нормативного мовлення, зокрема короткі розповіді на знайомі теми, що регулярно зустрічаються у школі, на дозвіллі тощо.
	Зорове сприймання	Розуміє короткі прості тексти, що містять широковживану лексику, зокрема й інтернаціональні слова.	Читає із задовільним рівнем розуміння прості тексти, в яких викладено факти, що стосуються його/її сфери інтересів.
Інтеракційні	Усна взаємодія	Спілкується, виконуючи прості звичні завдання, що вимагають простого і прямого обміну інформацією на знайомі та звичні теми, що стосуються навчання і дозвілля. Здійснює дуже короткі соціальні контакти, проте рідко здатний зрозуміти достатньо, щоб підтримати розмову або виступати її ініціатором.	Використовує широкий діапазон простих мовленнєвих засобів у більшості ситуацій, які виникають під час подорожі чи перебування у країні виучуваної мови. Без підготовки вступає у розмову на теми, що стосуються особистих інтересів, або теми, пов'язані з повсякденним життям (напр., сім'я, хобі, навчання, подорож, останні новини).
	Писемна взаємодія	Пише короткі прості записки, пов'язані зі сферою нагальних потреб.	Пише особисті листи й записки з запитом або наданням простої актуальної інформації, пояснюючи те, що вважає важливим.
	Онлайн взаємодія	Здійснює спілкування у соціальних мережах на елементарному рівні. Допише онлайн про свої почуття та діяльність, використовуючи мовні кліше. Реагує на коментарі інших кореспондентів словами подяки або вибачення.	Здійснює онлайн обмін інформацією, який потребує простих пояснень на знайомі теми за умови доступу до онлайн інструментів. Розміщує в мережі Інтернет дописи про події, почуття, власний досвід. Коментує дописи інших кореспондентів.

Продуктивні	Усне продукування	Описує або представляє людей, розпорядок дня, смаки та уподобання у вигляді короткого зв'язного висловлення, побудованого з простих фраз і речень.	Досить вільно описує один із багатьох предметів, які належать до кола його/її інтересів, упорядковуючи свій опис у лінійну послідовність.
	Писемне продукування	Пише низку простих фраз і речень, з'єднаних простими конекторами/ сполучниками, напр., «та/і/й», «але/проте», «тому, що».	Пише прості зв'язні тексти на різноманітні знайомі теми у межах своєї сфери інтересів, зв'язуючи низку окремих коротких елементів у лінійну послідовність.

3.2. Очікувана соціолінгвістична відповідність

5 – 6 класи	7 – 9 класи
A2	B1
Здійснює дуже короткі соціальні контакти, використовуючи повсякденні ввічливі форми привітання і звертання.	Виконує та реагує на широкий спектр мовленнєвих функцій, використовуючи поширені засоби їх вираження в нейтральному реєстрі.
Формулює та реагує на запрошення, пропозиції, вибачення і таке інше.	Усвідомлює основні правила ввічливості та діє у відповідності до них.
	Усвідомлює і звертає увагу на найважливіші відмінності між звичаями, звичками, правилами поведінки, цінностями та ідеалами, характерними для власної спільноти та країни виучуваної мови.

3.3. Лінгвістична компетенція

Лінгвістичний діапазон	5 – 6 класи	7 – 9 класи
	A2	B1
Загальний	Володіє обмеженим діапазоном коротких елементарних завчених фраз для використання у передбачуваних життєвих ситуаціях з можливими труднощами та непорозумінням у передбачуваних обставинах. Продуктує короткі повсякденні вислови для задоволення простих конкретних потреб.	Володіє достатнім лінгвістичним діапазоном з достатнім лексичним запасом для висловлювання на такі теми, як сім'я, хобі та інтереси, подорож, останні новини. Обмеженість лексики може спричинити вагання, нерішучість, повторення, а іноді й труднощі у формулюваннях.
Лексичний	Має достатній словниковий запас для задоволення елементарних комунікативних потреб.	Має достатній словниковий запас для висловлювання з деякою нерішучістю на більшість повсякденних тем: сім'я, хобі та інтереси, навчання, подорож, останні новини.
Граматичний	Вживає прості структури правильно, але може допускати елементарні помилки. Зазвичай те, що він/вона хоче сказати, є зрозумілим.	Вживає досить правильно поширені структури в передбачуваних ситуаціях.
Фонологічний	Вимова знайомих слів зрозуміла, але відчувається вплив інших мов на наголос, ритм та інтонацію, що може порушити розуміння.	Вимова в цілому зрозуміла, інтонація та наголос апроксимовані як на рівні речення, так і на рівні слова.

4. Іноземні мови у 5 – 6 класах закладів загальної середньої освіти

4.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів на кінець 6-го класу (Комунікативна компетентність)

Навчальна програма є рамковою, а отже, проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	Комунікативні уміння		Рівень та дескриптори володіння англійською мовою на кінець 6-го класу відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання
			A2
Рецептивні	Сприймання на слух	В цілому	Розуміє достатньо, щоб задовольнити конкретні потреби, якщо мовлення чітке й повільне.
		Розуміння розмови між іншими людьми	Розуміє в загальних рисах зміст короткої, простої розмови, якщо мовлення дуже чітке й повільне
		Слухання наживо	Слідкує за дуже простою, добре структурованою презентацією або демонстрацією, якщо вона проілюстрована слайдами, конкретними прикладами або діаграмами, мовлення чітке й повільне, з повторами, а тема знайома.
			Розуміє в загальних рисах дуже просту інформацію, яка пояснюється у передбачуваній ситуації (напр., на екскурсії), якщо мовлення дуже повільне й чітке з тривалими паузами час від часу.
		Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє основний зміст коротких, чітких, простих повідомлень та оголошень.
			Розуміє пояснення як дістатися з пункту А в пункт Б пішки або громадським транспортом.
			Розуміє елементарні інструкції щодо часу, дат, номерів і таке інше, а також щодо виконання повсякденних завдань.
		Слухання радіо та аудіозаписів	Розуміє та отримує основну інформацію щодо повсякденних передбачуваних питань, представлену у вигляді коротких аудіозаписів, якщо мовлення чітке й повільне.
			Отримує важливу інформацію з радіопрограм, напр., прогноз погоди, анонси концертів, оголошення спортивних результатів, якщо мовлення чітке й повільне.
			Розуміє важливі моменти розповіді й слідкує за сюжетом, якщо мовлення чітке й повільне.
Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Слідкує за змінами тем у теленовинах, складає враження про їх основний зміст.		

Рецептивні	Зорове сприймання	В цілому	Розуміє короткі прості тексти на знайомі теми конкретного типу, побудовані на основі широковживаного мовного матеріалу, пов'язаного з побутом і навчанням.
		Читання листів	Розуміє короткі, прості особисті листи.
			Розуміє дуже прості офіційні листи, електронні повідомлення (напр., підтвердження бронювання).
		Читання для орієнтування	Знаходить конкретну передбачувану інформацію у простому повсякденному матеріалі, напр., у рекламних оголошеннях, каталогах, меню, довідниках, розкладах.
			Знаходить конкретну інформацію у списках та виокремлює потрібну інформацію (напр., використовує «Жовті сторінки» для знаходження послуги або продавця).
			Розуміє повсякденні знаки, оголошення (інструкції, вказівки, попередження про небезпеку) у громадських місцях, напр., на вулиці, у кафе, на вокзалі.
		Читання для інформації та аргументації	Розуміє тексти, які описують людей, місця, повсякденне життя, культуру і таке інше, якщо в них використано простий мовний інвентар.
			Розуміє інформацію, подану в ілюстрованих брошурах і картах, напр., найвизначніші пам'ятки міста чи регіону.
			Розуміє основний зміст коротких новин на теми, що входять до сфери особистих інтересів (напр., спорт, знаменитості).
			Розуміє короткий фактологічний опис чи розповідь на теми, що стосуються повсякденної діяльності, якщо в них використано простий мовний інвентар і відсутні непередбачувані деталі.
			Розуміє більшу частину особистої інформації, яку люди розміщують у мережі Інтернет, а також інформації про те, що їм подобається в інших людях.
			Розуміє прості інструкції до пристроїв, якими користується у повсякденному житті (напр., телефон).
		Читання інструкцій	Розуміє прості, короткі інструкції, якщо вони ілюстровані і викладені не у вигляді суцільного тексту.
			Розуміє прості інструкції на упаковках продуктів харчування, медичних препаратів і таке інше, поданих у вигляді простих команд.
			Розуміє прості рецепти, особливо якщо найважливіші етапи приготування страв проілюстровано малюнками/фото.
			Розуміє короткі розповіді та описи життя людей, викладені простими словами.
		Читання для задоволення	Розуміє, що відбувається у фото-історії (напр., у журналах про стиль життя) і складає уявлення про героїв.
			Розуміє значну частину інформації, яка подається в короткому описі особи (напр., знаменитості).

			Розуміє основну думку короткої статті, яка розповідає про подію, що відбувається за передбачуваним сценарієм (напр., вручення премії Оскар), якщо інформацію викладено чітко, простими мовними засобами.
Інтеракційні	Усна взаємодія	В цілому	Спілкується досить легко в реальних та умовних комунікативних ситуаціях, якщо співрозмовник допоможе в разі необхідності. Веде прості повсякденні розмови без надмірних зусиль; ставить запитання і відповідає на запитання, обмінюється думками та інформацією на близькі/знайомі теми у передбачуваних повсякденних ситуаціях.
		Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	Розуміє звернене до нього/неї чітко й повільне мовлення у простих повсякденних ситуаціях, якщо співрозмовник докладає певних зусиль, щоб досягти розуміння.
			Бере участь у дуже коротких діалогах, але рідко здатен підтримувати розмову з власної ініціативи, хоча спроможний зрозуміти співбесідника, якщо той докладе певних зусиль.
			Використовує прості повсякденні ввічливі форми привітання і звертання.
			Невимушено спілкується з однолітками, ставить запитання та розуміє відповіді, якщо вони здебільшого стосуються повсякденного життя.
			Пропонує, запрошує, вибачається.
			Розповідає про своє самопочуття, використовуючи дуже прості мовні кліше.
			Розповідає про свої уподобання, у обмежений спосіб висловлює власну думку та аргументує її.
			Обговорює плани щодо того, що робити, куди піти, домовляється про зустріч.
		Цілеспрямована співпраця	Свідчить про те, що слідкує за ходом думок, і може зрозуміти, що потрібно, якщо співбесідник докладе певних зусиль, щоб досягти розуміння.
			Спілкується під час виконання простих повсякденних завдань, використовуючи прості фрази, коли треба щось попросити чи дати, отримати просту інформацію та обговорити, що робити далі.
		Отримання товарів та послуг	Запитує просту інформацію щодо подорожі, користування громадським транспортом (автобусами, потягами, таксі); запитує й пояснює, як пройти; купує квитки.
			Робить прості покупки – повідомляє, що потрібно і в якій кількості, питає ціну.
Замовляє послуги та їжу.			
Повідомляє, коли щось не в порядку, напр., «Їжа холодна», «У моїй кімнаті немає світла».			
			Домовляється (особисто) про прийом у лікаря і розуміє відповідь. Повідомляє медичного працівника про проблеми зі здоров'ям, можливо, за допомогою невербальних засобів спілкування.

		Обмін інформацією	<p>Спілкується під час виконання простих повсякденних завдань, які вимагають простого прямого обміну інформацією.</p> <p>Обмінюється обмеженою інформацією щодо знайомих і повсякденних робочих питань.</p> <p>Розпитує та розповідає про навчання та дозвілля.</p> <p>Розпитує та пояснює, як дістатися певного місця з опорою на карту чи план.</p> <p>Надає та просить надати особисту інформацію.</p> <p>Запитує та розповідає на простому рівні про подію, напр., де вона відбувалася, хто був присутній та що саме відбувалося.</p>
Інтеракційні	Писемна взаємодія	В цілому	Пише особисті листи й записки, пов'язані зі сферою нагальних потреб.
		Листування	Повідомляє особисту стандартну інформацію, напр., у короткому листі чи електронному повідомленні, представляючи себе.
			Пише короткі, прості листи-подяки та листи-вибачення.
			Пише короткі, прості записки, електронні та текстові повідомлення (SMS), напр., відповідає на запрошення, підтверджує зміни у попередніх домовленостях.
		Записки, повідомлення та бланки	Пише короткі, прості записки та повідомлення, що стосуються кола нагальних потреб.
			Занотовує події, відповідні дати та час, які необхідно запам'ятати.
	Вносить особисту та іншу інформацію у найпоширеніші бланки, напр., заява на отримання візи.		
	Онлайн взаємодія	В цілому	Спілкується онлайн на побутові теми, використовуючи мовні кліше. Розміщує в мережі Інтернет короткі описові дописи про повсякденну діяльність та почуття. Обмінюється простими коментарями з іншими дописувачами.
		Онлайн спілкування та дискусія	Бере участь у онлайн спілкуванні на базовому рівні, напр., надсилає віртуальні листівки на свята, ділиться новинами, узгоджує та підтверджує зустрічі.
			Дописує в мережі Інтернет про свій настрій та про те, чим займається, використовуючи шаблонні вирази; відповідає на коментарі; простими мовними засобами висловлює вдячність або вибачається.
			Робить короткі позитивні чи негативні онлайн коментарі щодо вбудованих посилань і медіа, використовуючи елементарні мовні засоби, хоча зазвичай звертається до онлайн словників.
		Цілеспрямована онлайн співпраця	Здійснює прості онлайн транзакції, напр., замовлення товарів або запис на навчальний курс, заповнюючи онлайн анкету, повідомляючи особисті дані та підтверджуючи умови, які пропонуються.
Виконує прості інструкції і ставить прості запитання під час виконання спільного завдання онлайн, якщо партнер готовий допомогти.			

Продуктивні	Усне продукування	В цілому	Описує або представляє людей, розпорядок дня, смаки та уподобання у вигляді короткого зв'язного висловлювання, побудованого з простих фраз та речень.
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	Описує свою родину, житлові умови, освіту.
			Описує людей, місця та особисті речі простими мовними засобами.
			Розповідає про те, що вмів робити добре й не дуже добре, напр., спорт, ігри, уміння, навчальні дисципліни.
			Стисло описує свої плани на вихідні або на канікули.
		Тривалий монолог: надання інформації	Дає прості пояснення, як дістатися з одного пункту в інший, використовуючи елементарні мовні засоби (напр., праворуч, прямо, спочатку, потім, далі).
		Тривалий монолог: обґрунтування власної думки	Висловлює, можливо повільно, власну думку, використовуючи прості мовні засоби.
	Виступ перед аудиторією	Робить коротку, відрепетирувану, просту презентацію на знайому тему.	
		Відповідає на прості уточнюючі питання, якщо може попросити повторити і отримати допомогу у формулюванні відповідей.	
	Писемне продукування	В цілому	Пише низку простих фраз і речень, з'єднаних простими словами-зв'язками, напр., «та/і/й», «але/проте» і «тому, що».
		Творче письмо	Пише низку простих фраз та речень про свою родину, житлові умови, освіту.
			Пише короткі, прості уявні біографії і прості поезії про людей.
			Описує у щоденнику те, чим займається, напр., повсякденні справи, екскурсії, спорт, захоплення; пише про людей і місця, використовуючи прості, конкретні слова, фрази і речення з простими словами зв'язками.
	Пише вступ до оповідання чи продовжує оповідання, якщо може користуватися словником і довідковими матеріалами.		

4.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування

Навчальна програма є рамковою, а отже, не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатися інтегровано, напр., Відпочинок і дозвілля + Подорож, Одяг + Погода, Подорож + Країни, мова яких вивчається.

4.2.1. 5-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<ul style="list-style-type: none"> описувати, розповідати, характеризувати порівнювати аргументувати свій вибір запитувати та надавати інформацію розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію 	Я, моя родина, мої друзі	Мої родинні зв'язки Професії батьків Мої друзі та їхні уподобання
	Одяг	Види одягу Сезонний одяг
	Харчування	Продукти харчування Улюблені страви Страви в Україні та країнах виучуваної мови
	Відпочинок і дозвілля	Види відпочинку та занять Захоплення Канікули
	Природа	Погода Природні явища
	Подорож	Улюблені напрямки подорожі Прогулянка містом/селом
	Рідне місто/село	Місцезнаходження Основні історичні та культурні відомості
	Свята і традиції	Календар свят в Україні та країнах виучуваної мови Традиції святкування
	Шкільне життя	Розклад уроків Робочий день Урок іноземної мови Види діяльності на уроці
	Україна	Загальні відомості про Україну
	Країни виучуваної мови	Загальні відомості про країни виучуваної мови

4.2.2. 6-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<ul style="list-style-type: none"> описувати, розповідати, характеризувати запитувати та надавати інформацію розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації порівнювати пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію 	Я, моя родина, мої друзі	Зовнішність Риси характеру
	Покупки	Відвідування магазинів Види магазинів Асортимент товарів Гроші
	Харчування	Традиції харчування Назви страв
	Спорт	Види спорту Спортивні уподобання
	Подорож	Транспорт Підготовка до подорожі Проїзні документи

<ul style="list-style-type: none"> • висловлювати власні враження, почуття та емоції • аргументувати власний вибір, точку зору 	Шкільне життя	Улюблені навчальні предмети Види діяльності на уроках
	Україна	Київ, визначні місця
	Країни виучуваної мови	Столиця Визначні місця

4.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень A2)

Лексичний матеріал добирається відповідно до зовнішнього контексту, тематики ситуативного спілкування, зокрема підтеми, рівня володіння мовою, що досягається, та в обсязі, достатньому для реалізації комунікативних намірів учнів. Перевірити належність лексичної одиниці до відповідного рівня можна за посиланнями:

4.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматики (рівень A2)

Мовний інвентар (граматика) є орієнтовним і добирається відповідно до контексту (комунікативної ситуації), потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі граматичні теми.

Англійська мова

Категорія	Структура
Adjectives	Position: limiting adjectives (main, only), with 'be' and linking verbs
	Comparatives and superlatives: form, position, use
	Modifying: with degree adverbs, with prepositional phrases, with 'too'
Adverbs	Position: front, mid, end
	Modifiers: time, frequency, degree, manner; linking, focusing, sequencing; certainty and attitude
	Adverb phrases
Clauses	Comparative: be like + noun or pronoun
	Coordinated: multiple clauses with commas or conjunctions for instructions or directions
	Negative declarative
	Imperatives: affirmative, negative; instructions and suggestions (Let's)
	Interrogatives: affirmative (Yes/No), affirmative (Wh-), negative
	Exclamations: What a ...
	Relative: non-defining and defining with who, which, that and without pronoun
	Subordinated: if, time, purpose
Conditional: 'if' + Present simple; real conditions	
Conjunctions	Subordinating
Determiners	Articles: the + specifying adjectives, the + superlatives
	Demonstratives: this, that, these, those
	Quantity: all, both, a few, some, any, no, a lot of, much, many
Future	Future continuous: affirmative with 'will', future arrangements
	Future with will and shall: questions, offers, plans, intentions, requests, suggestions, willingness
	Future with be going to: questions, intentions, predictions
	Present continuous for future: future arrangements, questions about the future plans
	Present simple for future: with 'when' to refer to future, hope for future, timetables and plans
Modality	Can: permission
	Could: abilities, requests
	Will be able to
	Have (got) to: questions and obligations

	May, might: possibility
	Must: obligation and necessity
	Shall: offers and suggestions
	Should: questions, advice, suggestions
	Will: questions, plans and intentions, willingness, offers, requests
	Would: questions with 'like', imagined situations, suggestions with 'it would be', wishes and preferences
Nouns	Noun phrases with determiners and adjectives
	'ing' forms of verbs as nouns to refer to activities (e.g. swimming)
	Plurals: regular and irregular
	Uncountables
Passives	Past simple affirmative
	Present simple affirmative
Past	Past continuous: affirmative, background events, events in progress
	Past simple: affirmative, negative, questions; with 'when' in subordinate clauses
	Present perfect simple: affirmative, negative, questions; experiences up to now
Preposition	Simple and complex
	With/without for (lack of) possession
Present	Present continuous: affirmative, negative, questions; with adverbs of indefinite frequency; events in progress; temporary situations
	Present simple: affirmative, negative, questions; with adverbs of indefinite frequency; instructions, directions; mental process verbs; suggestions
Pronouns	Demonstrative, indefinite, possessive, quantity
Verbs	Tense forms; auxiliary and linking; with and without object
Reported speech	Reported statements with 'say' and 'tell'

Испанська мова

Категорія	Структура
Adjetivo	Número y género
	Grados de comparación de los adjetivos (más ... que, menos...que, tan...como, -ísimo, -ísima)
Adverbio	También, tampoco, muy, mucho
	De lugar (aquí, ahí, allí)
	De modo
Artículo	Determinado e indeterminado
Conjunción	o/u
Número	Los cardinales
Perífrasis verbales	Empezar a+inf, terminar de+inf, ir a +inf
	Estar+Participio Pasado, estar+gerundio
	Tener, poner, saber en Futuro Simple
Preposición	De tiempo
	Las formas contractas "al", "del"
	De lugar (por, para)
Pronombres	Negativos (nada, nadie); pronombres posesivos y su uso
	para+pronombre personal
	Reflexivos, de cantidad
	Los interrogativos y exclamativos
Sustantivo	Número y género
	Los sufijos diminutivos (-ito, -ita)
Verbo	Los verbos regulares e irregulares en Presente de Indicativo
	El uso de los verbos ser y estar
	Los verbos regulares e irregulares en Pretérito Perfecto Compuesto, Pretérito Perfecto Simple, Pretérito Imperfecto, Imperativo Afirmativo (los verbos regulares)

	Verbos con alternancia vocálica en Presente de Indicativo (empezar, comenzar, pensar, querer, mentir, preferir)
	Futuro Simple (los verbos regulares, irregulares y reflexivos) Imperativo
	Afirmativo (los verbos regulares e irregulares, nivel léxico)
	Las formas impersonales del verbo
	Pretérito Perfecto Simple (verbos regulares)
	Participio Pasado
	Gerundio
	Imperativo Afirmativo

Німецька мова

Категорія	Структура
Adjektiv	Deklination der Adjektive
	Steigerungsstufen
Adverb	Steigerungsstufen
Präposition	Präpositionen mit Akkusativ: durch, für, ohne, gegen, um
	Präpositionen mit Dativ: aus, bei, nach, von, mit, zu
Pronomen	Personalpronomen im Nominativ, Akkusativ
	Indefinitpronomen: jeder, alle, einige, viele
	Possessivpronomen
	Demonstrativpronomen: der/das/die
	Fragepronomen: welcher, was für ein
	Relativpronomen
	Unpersönliches "es"
	Interrogativpronomen: wer, was, wie viel
Satz	Kausalsätze (da, weil)
	Nebensätze mit dass
	Finalsatz (damit)
	Objektsatz
	Ob-Satz
	Temporalsatz (ohne Plusquamperfekt)
Substantiv	Schwache Deklination der Substantive
	Starke und weibliche Deklinationen der Substantive
	Substantive im Dativ
	Substantive im Genitiv
Verb	Imperativ
	Modalverben
	Perfekt
	Reflexive Verben
	Präteritum
	Modalverben im Präteritum
	Infinitivkonstruktion um ... zu

Французька мова

Категорія	Структура
Adjectif	Le pluriel, le féminin et le masculin des adjectifs
	L'adjectif quel
	L'accord des adjectifs
	Les adjectifs démonstratifs
	Les comparatifs de l'adjectif
	Les adjectifs possessifs

	Les adjectifs indéfinis
Adverbe	Les adverbes de temps (depuis, pendant, jusqu'à)
	Les adverbes de lieu
	Les adverbes de fréquence
	Les adverbes de manière
	Durée (pendant, en, depuis)
Article	Les articles indéfinis, définis, partitifs et l'article zéro
Conjonction	Parce que, mais, où, que
Nom	L'accord: le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel
	Les comparatifs du nom
Phrase	La phrase interrogative
Pronom	Les pronoms personnels sujet
	Le pronom indéfini on
	Les pronoms démonstratifs
	Les pronoms possessifs
Préposition	Les prépositions de lieu
	Les pronoms en et y
Verbe	Le présent de l'indicatif (l'état, la description)
	Le présent progressif (être en train de)
	Le futur proche
	Le futur simple
	L'imparfait
	Le passé composé
	La négation
	Le conditionnel de politesse – je voudrais + infinitif

Новогрецька мова
5 клас (п'ятий рік навчання)
5^а τάξη – πέμπτο έτος εκμάθησης

Ορθοφωνία. Τόνος

Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.

Δίψηφα. Οδοντικά σύμφωνα. Διπλά γράμματα. Συνδυασμός συμφώνων.

Χαρακτηριστικά της προφοράς των παραγόμενων ήχων κατά τη συνάντηση του τελικού **v** με **κ, ξ, π, τ, ψ, μπ, τσ**.

Χαρακτηριστικά της προφοράς: *ευ, αυ μέσα και στην αρχή της λέξης*.

Έλλειψη του τόνου στις λέξεις μιας συλλαβής.

Κατηγορία	Структура
Ορθοφωνία. Τόνος	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Δίψηφα. Οδοντικά σύμφωνα. Διπλά γράμματα. Συνδυασμός συμφώνων. Χαρακτηριστικά της προφοράς των παραγόμενων ήχων κατά τη συνάντηση του τελικού v με κ, ξ, π, τ, ψ, μπ, τσ . Χαρακτηριστικά της προφοράς: <i>ευ, αυ μέσα και στην αρχή της λέξης</i> . Έλλειψη του τόνου στις λέξεις μιας συλλαβής.
Το άρθρο	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.
Το ουσιαστικό	Το γένος, ο αριθμός και η πτώση των ουσιαστικών. Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.

	Ενικός και πληθυντικός αριθμός των αρσενικών ουσιαστικών με τις καταλήξεις (-ος, -ας, -ης), των θηλυκών ουσιαστικών (-α, -η) και των ουδέτερων ουσιαστικών (-ο, -ι, -μα) .
Το επίθετο	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Επίθετα σε (-ος, -η, -ο / -οι, -ες, -α), (-ος, -α (ά), -ο (ό) / -οι, -ες, -α), (-ος, -η (-ιά), -ο / -οι, -ες, -α). Η συμφωνία των επιθέτων με τα ουσιαστικά σε γένος, αριθμό και πτώση. Οι βαθμοί των επιθέτων: ο θετικός και ο συγκριτικός, που σχηματίζεται με τη λέξη <i>πιο</i> . Επίθετα <i>πολλοί, πολλές, πολλά</i> .
Το αριθμητικό	Τα απόλυτα αριθμητικά έως 100 και τακτικά έως 20. Η κλίση των αριθμητικών <i>ένας-μία-ένα, τρεις-τρεις-τρία, τέσσερις-τέσσερις-τέσσερα</i> . Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.
Η αντωνυμία	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Προσωπικές αντωνυμίες: <i>εγώ, εσύ, με, σε</i> . Δεικτικές: <i>αυτός, -ή, -ό / εκείνος, -η, -ο / αυτοί, -ές, -ά/ εκείνοι, -ες, -α</i> . Κτητικές: <i>μου, σου, του, της, του, μας, σας, τους, δικός (-ή, -ό) μου</i> . Ερωτηματικές: <i>ποιος (-α, -ο), τι, πώς, πού;</i>
Το ρήμα	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Το βοηθητικό ρήμα <i>είμαι</i> και η κλίση του. Τα ρήματα της της Α' και Συζυγίας Ενεργητικής φωνής στον Ενεστώτα, Μέλλοντα Διαρκή, Υποτακτική Ενεστώτα και στην Προστακτική Ενεστώτα των ρημάτων που μελετούνται. Προστακτική μερικών ρημάτων. Απρόσωπα ρήματα <i>πρέπει, χιονίζει, βρέχει</i> .
Το επίρρημα	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Βεβαιωτικό επίρρημα: <i>ναι</i> . Χρονικά επιρρήματα: <i>σήμερα, αύριο, μεθαύριο</i> . Τοπικά: <i>εδώ, εκεί, πάνω, κάτω, δίπλα, μέσα</i> . Ποσοτικά: <i>λίγο, πολύ</i> . Βεβαιωτικά: <i>ναι, σωστά</i> . Αρνητικά: <i>όχι, δε(ν)</i> . Τροπικά: <i>καλά, μαζί</i> .
Η πρόθεση	Χαρακτηριστικά της χρήσης των προθέσεων: - <i>σε, για, από, με, μέχρι, από πού, επάνω σε, στον, στην, στο</i> . - <i>κάτω από τον / την / το</i> . - <i>δίπλα σε, στον / στην / στο</i> .
Ο σύνδεσμος	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.
Τα μόρια	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.

6 клас (шостий рік навчання)

Κατηγορία	Структура
Το άρθρο	Χρήση και η κλήση των οριστικών και αόριστων άρθρων (επανάληψη).
Το ουσιαστικό	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Η χρήση των ουσιαστικών στην Ονομαστική, Γενική και Αιτιατική πτώση. Τα θηλυκά ουσιαστικά σε: <i>-ος, ά/-άδες</i> και αρσενικά σε: <i>-ούς /-ούδες</i> .

Το επίθετο	Επίθετα σε: -ος, -α, -ο /-ός, -ά, -ά -ος, -η, -ο /-ός, -ή, -ά -ύς, -ιά, -ύ / -ιοί, -ιές, -ιά και η συμφωνία των επιθέτων με τα ουσιαστικά στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση. Παραθετικά των επιθέτων: ο θετικός και ο συγκριτικός βαθμός (ψηλός - ψηλότερος / καλός - καλύτερος). Τα ουσιαστικά και τα επίθετα για τον ορισμό της εθνικότητας.
Το αριθμητικό	Τα απόλυτα αριθμητικά έως 1000 και τα τακτικά έως 100. Η κλήση των απόλυτων αριθμητικών <i>ένας-μία-ένα, τρεις-τρεις-τρία, τέσσερις-τέσσερις-τέσσερα</i> .
Η αντωνυμία	Ερωτηματικές αντωνυμίες: <i>τίνος ..., -ποιανού ...</i> αναφορικές: <i>ο οποίος, η οποία, το οποίο, που</i> . κτητικές: <i>ο δικός μου, η δική μου, το δικό μου</i> .
Το ρήμα	Τα βοηθητικά ρήματα <i>είμαι</i> και <i>έχω</i> . Η χρήση των βοηθητικών ρημάτων στον Ενεστώτα και Παρατατικό. Ρήματα της Α' Συζυγίας Ενεργητικής Φωνής στον Ενεστώτα, Παρατατικό, Αόριστο, Μέλλοντα Διαρκή, Μέλλοντα Στιγμιαίο. Τα ρήματα της Β' Συζυγίας (Α' και Β' τύπος) Ενεργητικής Φωνής στον Ενεστώτα, Μέλλοντα Διαρκή, Υποτακτική Ενεστώτα και Προστακτική Ενεστώτα των ρημάτων που μελετούνται. Παρατατικός και Αόριστος των ανώμαλων ρημάτων: <i>πήγα, πήρα, έφαγα, είδα</i> . Απρόσωπα ρήματα: <i>βραδιάζει, ξημερώνει</i> . Προτάσεις με: <i>πρέπει να ..., μου αρέσει να ....</i> Προτάσεις με την Υποτακτική Ενεστώτα (<i>θέλω να διαβάζω</i>).
Το επίρρημα	Τα χρονικά, τοπικά, ποσοτικά, βεβαιωτικά, αρνητικά, τροπικά επιρρήματα (επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων). Τα επιρρήματα που είναι αναγκαία στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.
Η πρόθεση	Χαρακτηριστικά της χρήσης τοπικών προθέσεων και προθέσεων <i>μπροστά από τον, την, το / έξω από τον, την, το κ. ά.</i>
Ο σύνδεσμος	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Οι σύνδεσμοι: <i>να, που, ότι</i> και άλλοι που είναι αναγκαίοι στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.
Τα μόρια	Τα μόρια που είναι αναγκαία στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.

5. Іноземні мови у 7 – 9 класах закладів загальної середньої освіти

5.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів на кінець 9-го класу (Комунікативна компетентність)

Навчальна програма є рамковою, а отже, проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	Комунікативні уміння		Рівень та дескриптори володіння іноземною мовою на кінець 9-го класу відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання
			B1
Рецептивні	Сприймання на слух	В цілому	Розуміє основний зміст чіткого нормативного мовлення, зокрема короткі розповіді на знайомі теми, які є типовими для шкільного життя та дозвілля.
		Розуміння розмови між іншими людьми	Стежить за основним змістом розгорнутої дискусії, якщо мовлення чітке й нормативне.
		Слухання наживо	Розуміє основний зміст простих коротких висловлень на знайомі теми, якщо мовлення чітке й нормативне.
			Розуміє просту презентацію або демонстрацію на знайомі теми, якщо її підкріплено засобами візуальної наочності (напр., слайди, роздаткові матеріали), розуміючи пояснення до них.
			Розуміє основний зміст простого висловлення однієї людини (напр., гідя на екскурсії), якщо мовлення чітке й відносно повільне.
		Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє просту технічну інформацію, зокрема інструкції до побутових приладів.
			Виконує детальні інструкції.
			Розуміє оголошення в аеропортах, на вокзалах, у літаках, автобусах і потягах, якщо мовлення чітке й нормативне, а сторонній шум мінімальний.
		Слухання радіо та аудіозаписів	Розуміє основний зміст випусків радіоновин і нескладний матеріал на знайомі теми, записаний на аудіоносій, якщо мовлення відносно чітке й повільне.
			Розуміє основний зміст і окремі деталі оповідань або розповідей (напр., розповідь про канікули), якщо мовлення чітке й повільне.
		Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Розуміє зміст фільмів, якщо з відеоряду та вчинків героїв можна отримати уявлення про сюжет, а мовлення чітке й просте.
			Розуміє основний зміст телепрограм на знайомі теми, якщо мовлення відносно повільне й чітке.

Рецептивні	Зорове сприймання	В цілому	Читає із достатнім рівнем розуміння прості тексти, в яких викладено факти, що стосуються його/її сфери інтересів.
		Читання кореспонденції	Розуміє опис подій, почуттів та побажань в особистих листах, листівках досить добре для того, щоб регулярно спілкуватися з другом.
			Розуміє прості особисті листи, листівки, зокрема електронні, та дописи в мережі Інтернет, у яких досить детально розповідається про події та особистий досвід.
			Розуміє зміст стандартної офіційної кореспонденції та онлайн дописів зі сфери власних інтересів.
		Читання для орієнтування	Знаходить і розуміє релевантну інформацію в матеріалі, пов'язаному з повсякденним життям, такому як листи, брошури, короткі офіційні документи.
			Добирає важливу інформацію на упаковках про приготування їжі та вживання лікарських засобів.
			Визначає, чи стаття, доповідь, огляд відповідають визначеній темі.
			Розуміє важливу інформацію у простих, чітко структурованих рекламних оголошеннях у газетах та журналах, якщо в них не забагато аббревіатур.
		Читання для отримання інформації та аргументування	Виокремлює основний зміст простих статей на знайомі теми.
			Розуміє більшість фактичної інформації на знайомі теми, з якою він/вона ймовірно стикається, якщо має достатньо часу для повторного читання.
			Розуміє основний зміст стислих описів на інформаційних дошках (напр., у музейних експозиціях та на виставках)
		Читання інструкцій	Розуміє чіткі, прості інструкції до приладів.
			Розуміє прості інструкції на упаковках, напр., інструкції щодо приготування їжі.
			Розуміє більшість коротких інструкцій з техніки безпеки (напр., інструкції у громадському транспорті або з використання електроприладів).
		Читання для задоволення	Розуміє докладний опис місць, подій, почуттів і планів у оповіданнях, путівниках і журнальних статтях, якщо мовні засоби часто вживані у повсякденному спілкуванні.
			Розуміє те, що викладено у щоденнику мандрівника, який здебільшого описує події, що відбуваються під час подорожі, власний досвід і відкриття.
			Розуміє фабулу оповідань, простих новел і коміксів з чіткою сюжетною лінією, регулярно користуючись словником, якщо мовні засоби належать до сфери повсякденного спілкування.

Інтеракційні	Усна взаємодія	В цілому	Використовує широкий діапазон простих мовленнєвих засобів у більшості ситуацій, які виникають під час подорожі чи перебування у країні виучуваної мови. Без підготовки вступає у розмову на теми, що стосуються особистих інтересів, або теми, пов'язані з повсякденним життям (напр., сім'я, хобі, навчання, подорож, останні новини).
		Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	Розуміє чітко артикульоване мовлення під час звертання до нього/неї у простих повсякденних ситуаціях, хоча іноді змушений просити повторити певні слова та фрази.
			Вступає без підготовки в розмови на знайомі теми.
			Підтримує розмову або дискусію, окремі висловлення в яких іноді незрозумілі.
			Може сам висловити здивування, щастя, сум, цікавість та байдужість та реагує на такі почуття, висловлені співрозмовником.
			Висловлює власні погляди й думки та запитує про погляди й думки співрозмовника, обговорюючи теми, що входять до сфери особистих інтересів.
			Доносить до співрозмовника свої думки й реакції щодо розв'язання певних проблем або практичних питань, напр., куди піти, що робити, як організувати захід (прогулянку, похід і таке інше).
			Ввічливо висловлює власні переконання, думки, згоду й незгоду.
		Цілеспрямована співпраця	Розуміє основний зміст сказаного; коли необхідно, може повторити частину сказаного співрозмовником щоб пересвідчитися у взаєморозумінні.
			Висловлює свої думки щодо можливого вирішення питання, наводячи короткі аргументи та пояснення.
			Може попросити інших висловитися щодо подальших дій.
		Отримання товарів та послуг	Орієнтується в більшості ситуацій, які можуть виникнути під час подорожі, а саме резервування готелю, заповнення анкети, замовлення страв і таке інше. Спілкується з відповідними службовцями.
			Орієнтується в типових ситуаціях, або у таких, що незначною мірою виходять за межі стандартних, у магазинах, на пошті, у банках.
			Просить пояснити різницю між двома або кількома аналогічними товарами у магазині, щоб вибрати один із них, у разі необхідності ставить уточнюючі питання.
		Обмін інформацією	Знаходить і передає просту фактичну інформацію.
			Запитує, як дістатися певного місця, та розуміє детальні пояснення.
Дає пораду щодо простих питань зі сфери своєї компетентності.			

Інтеракційні	Писемна взаємодія	В цілому	Пише особисті листи й записки з запитом або наданням простої актуальної інформації, пояснюючи те, що вважає важливим.
		Листування	Пише особисті листи, досить детально описує власний досвід, почуття та події.
			Пише прості листи та електронні повідомлення фактологічного характеру, наприклад, запитує інформацію, надає чи просить про підтвердження.
			Пише прості заявки з обмеженою кількістю уточнюючих деталей.
	Записки, повідомлення	Пише записки, що передають нагальну інформацію друзям, працівникам сфери обслуговування, вчителям та іншим особам, з якими стикається в повсякденному житті, у доступній формі пояснюючи те, що вважає важливим.	
		Записує телефонні повідомлення, що складаються з кількох пунктів, якщо співрозмовник диктує їх чітко, з розумінням ставлячись до його/її рівня володіння мовою.	
	Онлайн взаємодія	В цілому	Здійснює онлайн обмін інформацією, який потребує простих пояснень на знайомі теми за умови доступу до онлайн інструментів. Розміщує в мережі Інтернет дописи про події, почуття, досвід. Коментує дописи інших кореспондентів.
		Онлайн спілкування та дискусія	Ініціює, підтримує та завершує прості онлайн дискусії на знайомі теми, хоча подекуди робить паузи під час спілкування в режимі реального часу.
			Розміщує прості дописи на знайомі теми під час онлайн-дискусій, які стосуються сфери особистих інтересів, за можливості завчасно підготувати текст і використати онлайн інструменти (напр., словники) для заповнення прогалін у знанні мови та перевірки правильності написаного.
			Розміщує дописи в мережі Інтернет про особистий досвід, почуття й події та детально відповідає на коментарі, хоча іноді відчуває труднощі у формулюванні висловлень.
Цілеспрямована онлайн співпраця		Співпрацює онлайн та здійснює обмін, який вимагає простого роз'яснення важливих деталей, зокрема реєструється на навчальний курс, екскурсію, захід, подає заявку на членство.	
		Взаємодіє онлайн з партнером або невеликою групою, яка працює над проектом, за наявності засобів візуалізації (зображення, статистичні дані, графіки), які ілюструють пов'язані з завданням поняття.	
	Виконує інструкції і ставить запитання або просить роз'яснення, щоб виконати спільне завдання онлайн.		

Продуктивні	Усне продукування	В цілому	Досить вільно описує один із багатьох предметів, що належать до кола його/її інтересів, упорядковуючи свій опис у лінійну послідовність.
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	Описує, використовуючи прості мовні засоби, різноманітні знайомі предмети, що входять до сфери особистих інтересів.
			Досить вільно продукує у формі лінійної послідовності прості розповіді, історії або описи.
			Детально розповідає про власний досвід, описує почуття та реакцію.
			Детально передає зміст книги або фільму і повідомляє про свої ставлення та почуття.
			Описує події (реальні чи уявні), мрії, сподівання, амбіції.
		Тривалий монолог: надання інформації	Подає просту фактологічну інформацію на знайомі теми, напр., визначає характер проблеми або розповідає, як дістатися певного місця, якщо може заздалегідь підготуватися.
		Тривалий монолог: обґрунтування власної думки	Висловлює власну думку щодо питань, пов'язаних із повсякденним життям, використовуючи прості вирази.
			Стисло аргументує та пояснює власні думки, плани, дії.
	Виступ перед аудиторією	Схвалює чи не схвалює дії іншої особи та аргументує свою думку.	
		Робить достатньо чітку, коротку, підготовлену презентацію на знайому тему зі сфери своїх інтересів, досить чітко пояснює основні моменти.	
	Писемне продукування	В цілому	Відповідає на уточнюючі питання, але може попросити повторити, якщо темп мовлення був швидким.
			Пише прості зв'язні тексти на різноманітні знайомі теми у межах своєї сфери інтересів, поєднуючи низку окремих коротких елементів у лінійну послідовність.
			Пише прості, детальні повідомлення на низку знайомих тем, що входять до сфери особистих інтересів.
		Творче письмо	Розповідає про свій досвід, описує почуття і реакції у формі простого зв'язного тексту.
Описує подію, недавню подорож (реальну чи уявну).			
Пише дуже короткі доповіді у стандартному спрощеному форматі, повідомляє поточну фактичну інформацію й аргументує свої дії.			
Доповіді	Презентує тему у вигляді короткої доповіді чи плакату, використовуючи фотографії та короткі текстові блоки.		
	Пише короткий, простий опис знайомого прилада чи продукту.		

5.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування

Навчальна програма є рамковою, а отже, не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, напр., Відпочинок і дозвілля + Подорож, Одяг + Погода, Подорож + Країни, мова яких вивчається.

5.2.1. 7-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<ul style="list-style-type: none"> описувати, розповідати, характеризувати запитувати та надавати інформацію розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації порівнювати пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію висловлювати власні враження, почуття та емоції аргументувати власний вибір, точку зору просити про допомогу надавати оцінку подіям, ситуаціям, вчинкам, діям оцінювати стан речей, події, факти обмінюватись думками 	Я, моя родина, мої друзі	Обов'язки в сім'ї Домашні справи та побут Сімейні традиції та свята
	Харчування	Приготування їжі Сервірування столу Кухонні прилади, посуд Способи обробки продуктів харчування
	Охорона здоров'я	Відвідування лікаря Назви медичних закладів, захворювань та їх симптомів, лікарських засобів
	Кіно і театр	Відвідування театру, кінотеатру жанри Елементи інтер'єру театру
	Спорт	Види спорту Спортивні змагання Відомі спортсмени Клуби, секції
	Шкільне життя	Позакласні заходи Шкільні свята і традиції
	Україна	Основні пам'ятки історії та культури Києва
	Країни виучуваної мови	Основні пам'ятки історії та культури столиці країни виучуваної мови

5.2.2. 8-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<ul style="list-style-type: none"> описувати, розповідати, характеризувати запитувати та надавати інформацію розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації порівнювати пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію висловлювати власні враження, почуття та емоції аргументувати власний вибір, точку зору 	Я і мої друзі	Друзі по листуванню Кореспонденція
	Стиль життя	Здоровий спосіб життя Активний відпочинок Повсякденні дії Види дозвілля
	Засоби масової інформації	Інтернет Преса Періодичні видання
	Музика	Улюблені музичні стилі Музичні жанри, інструменти Музиканти, композитори, виконавці Відвідування концерту
	Література	Вибір книг для читання Улюблений письменник, поет, книга, літературний герой

<ul style="list-style-type: none"> • надавати оцінку подіям, ситуаціям, вчинкам, діям • оцінювати стан речей, події, факти • обмінюватись думками • коментувати статистичні дані 		Літературні жанри Відвідування бібліотеки Обладнання та послуги бібліотеки
	Шкільне життя	Школи в Україні та за кордоном Типи шкіл, приміщення, назви навчальних кімнат та шкільного обладнання Правила поведінки
	Україна	Географічне положення Клімат Населення Національності
	Країни виучуваної мови	Географічне положення Клімат Населення Національності

5.2.3. 9-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<ul style="list-style-type: none"> • надавати інформацію та ставити запитання з метою уточнення інформації • висловлювати власне ставлення до вчинків, думок, позицій інших людей • порівнювати події, факти, явища • висловлювати власні почуття та емоції • приймати або відхиляти пропозицію • аргументувати власний вибір, точку зору, власну думку • вести дискусію, привертаючи увагу співрозмовника • висловлювати власні переконання, думки, згоду або незгоду 	Я, моя родина, мої друзі	Особисті дані Індивідуальність людини Формування особистості Автобіографія
	Природа і погода	Навколишнє середовище Охорона довкілля Рослинний і тваринний світ
	Одяг	Мода Елементи одягу
	Засоби масової інформації	Інтернет, телебачення і радіо Спілкування у мережі Інтернет Улюблена радіо-телепередача
	Молодіжна культура	Течії молодіжної культури Молодіжні організації Клуби за інтересами
	Наука і технічний прогрес	Відомі вчені та винахідники Винаходи Сучасні пристрої в житті і побуті
	Робота і професія	Характеристика професій Нахили і здібності Вибір професії Професійні якості
	Україна	Великі міста Визначні місця й історичні пам'ятки
	Країни виучуваної мови	Великі міста Визначні місця й історичні пам'ятки

5.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень B1)

Лексичний матеріал добирається відповідно до зовнішнього контексту, тематики ситуативного спілкування, зокрема підтеми, рівня володіння мовою, що досягається, та в обсязі, достатньому для реалізації комунікативних намірів учнів. Перевірити належність лексичної одиниці до відповідного рівня можна за посиланнями:

5.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматики (рівень B1)

Мовний інвентар (граматика) є орієнтовним і добирається відповідно до контексту (комунікативної ситуації), потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі граматичні теми.

5.4.1. Англійська мова

Категорія	Структура
Adjectives	Combining adjectives
	Compound adjectives
	Comparatives: with '(so) much', 'a (little) bit', 'and', 'even'
	Superlatives: complex noun phrases, 'one of the', 'the best' with noun and 'to'-infinitive, with determiners
	Modifying: adjective phrase with noun, 'enough', 'quite a', 'too' + 'to'-infinitive
Adverbs	Modifiers: time, place, degree, manner, linking, focus, organising, certainty, stance
Clause	Comparatives: than, as ... as, rather than, the best (that), the same ... as, so ... that, as if, as though, like, similar to
	Coordinated: multiple main clauses with conjunctions (narrative), either ... or,
	Imperatives: 'do' for emphasis, invitation, 'let me' for focus and introduction
	Relative: defining; non-defining; with 'whose...', 'where...', 'why...', 'when...'
	Subordinated: reason, purpose, result, contrast
	Conditional: 'if' + Present simple to introduce a possible future condition; 'if' + Present continuous or 'going to' to introduce a possible plan; 'unless' + Present simple for exceptions; main clause with 'could' + 'if' + past simple for an imagined situation (suggesting); main clause with 'would have' + 'if' + past perfect simple for imagined situations in the past (often with regret)
Conjunctions	Coordinating: to combine clauses, either ... or, both ... and
	Simple subordinating
Determiners	Articles: another, the other, no article
	Quantity: with plural nouns, with uncountable nouns, much and many (interrogative)
Future	Future continuous: affirmative and negative
	Future from a point in the past: be going to, would
	Will and shall: fixed plans, predictions, immediate plans
	Be going to: intentions, plans in the past, predictions
	Present continuous: future arrangements,
	Present simple with 'as soon as'

Modality	Can: general truths and tendencies
	Could: ability, permission, possibility, suggestions
	May: permission
	Might: suggestions, possibility in the past, reported speech
	Must: deductions and conclusions, invitations, obligation and necessity, suggestions
	Ought: advice

	Shall: plans and intentions, seeking advice
	Should: ideal or desired situations, likelihood, regret
	Used to: no longer true
	Will: fixed plans, predictions
	Would: imagined situations in the past, indirectness, polite requests
Nouns	Common, collective, uncountable
	Complex noun phrases
Passives	Passive forms: Infinitive, Past simple, Present continuous, Present simple
Past	Past continuous: negative, questions, with adverbs in mid position, reason, repeated events
	Past perfect continuous: affirmative, background events, continuing events in the past
	Past perfect simple: affirmative, negative, after 'if' clauses, with adverbs, time up to then
	Past simple: affirmative, negative, questions, habitual states or actions, imagined situations after 'if', ordering of past events, regret
	Present perfect continuous: affirmative, questions, repeated continuing events, single continuing events
	Present perfect simple: affirmative, negative, questions, duration with 'since', with 'already' to emphasise that something is done, with adverbs in mid position, recent past, unfinished state or period of time
Prepositions	Simple, complex
Present	Present continuous: temporary repeated actions, events in progress, temporary situations
	Present simple: questions – 'yes/no', 'wh-', tag; mental processes; with reporting and speech act verbs
Pronouns	Possessive, reflexive, demonstrative, indefinite, reciprocal, quantity
Verbs	Phrasal, patterns with verb + 'to-' infinitive or '-ing' form
Discourse markers in writing	Sequencing, organising, contrasting, adding
	Marking new knowledge (informal context)
	Adverbs to indicate attitude and viewpoint
Reported speech	Reported statements
	Reported 'yes/no' and 'wh-' questions
	Reported thought with 'wonder'
	Reported requests and commands

Іспанська мова

Категорія	Структура
Adjetivo	El uso de "bueno, malo, grande"
	Las estructuras comparativas "más de, menos de, igual de"
	La concordancia del adjetivo con sustantivo
	Grados de comparación
	El grado superlativo absoluto
Adverbio	Adjetivo + mente, grados de comparación
	Grados de comparación
	De lugar, de tiempo y de modo
Artículo	Determinado, indeterminado, ausencia del artículo
	El neutro "lo"
Conjunción	ni... ni, así... como, también, tampoco, no sólo...sino también, ya...ya, bien...bien. sea... sea, ora...ora
Locuciones prepositivas	Gracias a, a pesar de, a partir de, en cuanto a, por culpa de

Oraciones condicionales	El I tipo de oraciones condicionales
Oraciones exclamativas	Su uso
Perífrasis verbales	Deber+inf, ponerse a + inf., llegar a + inf., volver a + inf., dejar + inf
	Soler + inf., poder + inf., seguir/continuar+gerundio, llevar+gerundio, iniciar a + inf., tener + participio
	Ir + gerundio, andar + gerundio, quedar + gerundio
	Volver a, Tener que, Dejar de, Terminar de, Acabar de, Deber, Dejar, Ponerse a + infinitivo
	Iniciar a + Infinitivo, tener + Participio.
	Los verbos irregulares en Pretérito Perfecto Simple
Preposición	Con, sin, hacia, hasta y su uso
	Ante, tras, contra, según
	De lugar, de tiempo
	Las compuestas de lugar
	Locuciones prepositivas
Pronombre	Modo Imperativo Afirmativo + Pronombres
	Personales: Caso dativo y acusativo
	Los interrogativos
	Los indeterminados cualquiera, todo, alguno, cada, mismo
	Con + pronombre personal reflexivo
	Los relativos
	Los posesivos y sus formas
	Los negativos (nada, nadie, ninguno/a)
	Los indefinidos
	Los exclamativos
Sustantivo	Sustantivos compuestos
	El plural de los sustantivos compuestos
	Los sustantivos que se usan sólo en plural
	Los sufijos diminutivos
Verbo	Verbos con alternancia vocálica (volver, poder, contar, dormir, volar, encontrar, doler)
	Verbos con alternancia vocálica en Presente (seguir, pedir, repetir)
	Modo Indicativo
	Los verbos gustar, apetecer, encantar, divertir, importar en Presente de Indicativo
	Modo Imperativo Afirmativo (verbos regulares, irregulares y reflexivos)
	Imperativo negativo (verbos regulares e irregulares)
	Voz pasiva (ser + participio pasado)
	Pretérito Perfecto Simple, Pretérito Imperfecto y su uso
	Pretérito Perfecto Compuesto
	Pretérito Pluscuamperfecto de Indicativo y su uso
	Condiciona Simple (verbos regulares e irregulares)
	Concordancia de los tiempos en el Modo Indicativo
	Presente de Subjuntivo (y su uso)
	Futuro Simple
	El estilo directo e indirecto
	Las formas impersonales del verbo

Німецька мова

Категорія	Структура
Adjektiv	Adjektiv als Attribut
	Substantivierte Adjektive
	Steigerungsstufen der Adjektive (besondere Formen)

	Deklination der Adjektive
Adverb	Pronominaladverbien
	Steigerungsstufen der Adverbien
Präposition	Präpositionen mit Genitiv: außerhalb, innerhalb, unweit, während, infolge, wegen, trotz
	Präpositionen mit Dativ: aus, bei, nach, seit, von, mit, zu, ab
	Präpositionen mit Akkusativ, Dativ
Pronomen	Indefinitpronomen: nichts, etwas, jemand, einer, keiner, was
	Relativpronomen: der/das/die
	Fragepronomen: welcher, was für ein
	Indefinitpronomen man
Satz	Konditionalsätze (wenn) und Temporalsätze (als, wenn)
	Attributsätze (der, die, das)
	Temporalsätze (nachdem)
	Temporalsätze mit als
	Lokalsätze mit wo, wohin, woher
	Kausalsatz
	Sätze mit Konjunktion sondern
	Sätze mit Konjunktionen darum, deshalb
	Kausalsätze mit weil
	Finalsatz
	Konditional und Temporalsätze mit wenn
	Ob-Satz
Substantiv	Deklination: Ausnahme
	Eigename
	Verbalsubstantiv
	Substantive der fremden Herkunft
	Gebrauch der Substantive ohne Artikel
	Substantive im Genitiv
Verb	Hilfsverb werden. Futur I.
	Plusquamperfekt
	Präsens und Präteritum Passiv
	Infinitivkonstruktionen statt ... zu und ohne ... zu
	Futur I
	Infinitiv Aktiv mit zu/ohne zu
	Infinitivkonstruktion um... zu + Infinitiv
	Konjunktiv II der Höflichkeit von haben
	Infinitivkonstruktion statt ... zu + Infinitiv, ohne ... zu + Infinitiv
	Reflexivverben
Präteritum	
Zahlwort	Bruchzahlen

Французька мова

Категорія	Структура
Adjectif	Le pluriel, le féminin et le masculin des adjectifs
	L'accord des adjectifs
	Les adjectifs tout, tous, toute, toutes
	Les comparatifs de l'adjectif
	L'adjectif indéfini quelqu'un
	Les adjectifs qualificatifs (le genre, le nombre, la place de l'adjectif)
	Les adjectifs possessifs
Adverbe	Les comparatifs de l'adverbe
	L'adverbe de lieu, de manière, de temps

	Les adverbess de totalité tout, tous, toute, toutes
	Les adverbess qualificatifs, interrogatifs
Article	Les articles indéfinis, définis
	L'article partitif
	L'article contracté
Conjonction	Parce que, mais, où, que
La condition	Si + passé composé/présent ou futur ou impératif
L'hypothèse	Si + présent de l'indicatif
	Il + imparfait/conditionnel présent
	Si + imparfait/conditionnel présent
Le regret	Si + plus-que-parfait/conditionnel présent ou passé
Négation	ne...pas, ne...plus, ne... jamais, ne...rien, ne...personne
Préposition	Les prépositions de temps
	Les prépositions de lieu
Pronom	Les pronoms personnels sujet
	Les pronoms COD et COI
	Les pronoms en et y
	Les pronoms relatifs simples qui, que, dont ; où
	Les pronoms relatifs composés
	Les pronoms démonstratifs
	Tout, tous, toute, toutes
Restriction	Ne...que
Verbe	Le présent de l'indicatif
	Le futur simple
	Le futur proche
	L'imparfait
	Le passé simple
	Le passé récent
	Le passé composé
	Le plus-que-parfait
	Le passif
	Les formes impersonnelles (il y a, il faut, il fait, il est, il reste)
	Le conditionnel
	Le futur dans le passé
	Le gérondif
	Le participe passé
	L'impératif positif

Новогрецька мова
7 клас (сьомий рік навчання)

Κατηγορία	Структура
Άρθρο	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.
Το ουσιαστικό	Κλητική πτώση των ουσιαστικών. Απουσία του άρθρου στην Κλητική πτώση. Τα θηλυκά ουσιαστικά με τις καταλήξεις: -ξη, -ση, -ψη, τα αρσενικά σε: -ές/-έδες (ο καφές, οι καφέδες) και ουδέτερα σε: -ος/-η (το μέρος, τα μέρη), -ας/-ατα (το κρέας, τα κρέατα). Σχηματισμός ουσιαστικών: αρσενικών (πίνακας – πινακάκι, αδελφός-αδελφούλης), θηλυκών (γάτα – γατούλα, κούκλα – κουκλίτσα), ουδέτερων (παιδί – παιδάκι).

Το επίθετο	Επίθετα σε: <i>-ής, -ιά, -ί / -ιοί, -ιές, -ιά</i> και η συμφωνία των επιθέτων αυτών με τα ουσιαστικά στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση. Θετικός (<i>ψηλός</i>), συγκριτικός (<i>πιο ψηλός / ψηλότερος</i>) και υπερθετικός (<i>ο πιο ψηλός / ο ψηλότερος / πολύ ψηλός / ύψιστος</i>) βαθμός των επιθέτων. Ανώμαλα παραθετικά (<i>απλός - απλούστερος - απλούστατος</i> , κ. ά). Ενικός και πληθυντικός αριθμός του επιθέτου (<i>πολύς, -ή, -ύ</i>) Σχηματισμός των επιθέτων.
Το αριθμητικό	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Η χρήση και η κλίση των αριθμητικών: <i>διπλός, τριπλός</i> , κ. ά. Τα απόλυτα αριθμητικά από 200 και πάνω (ο σχηματισμός, η κλίση).
Η αντωνυμία	Προσωπικές αντωνυμίες: - <i>με, σε, τον / την / το, μας, σας, τους / τις / τα.</i> - <i>μου, σου, του / της / του, μας, σας, τους.</i> Η κλίση των δυνατών και αδύνατων τύπων των παραπάνω προσωπικών αντωνυμιών. Δεικτικές: <i>τέτοιος / τέτοια / τέτοιο, τόσο / τόσο / τόσο.</i> Αόριστες: <i>κάτι, τίποτα, καθένας, καθεμιά, καθένα.</i> Αυτοπαθείς: <i>τον εαυτό μου.</i> Ιδιαιτερότητα της κλίσης των παραπάνω αντωνυμιών.
Το ρήμα	Τα ρήματα της Παθητικής Φωνής σε <i>-ομαι</i> στον Ενεστώτα. Τα ρήματα της Β' Συζυγίας (Α' και Β' τύπος) Ενεργητικής Φωνής στον Ενεστώτα, Αόριστο, Παρατατικό, Μέλλοντα Διαρκή, Μέλλοντα Στιγμιαίο. Υποτακτική και Προστακτική Ενεστώτα των ρημάτων που μελετούνται. Αόριστος των ανώμαλων ρημάτων της Α' Συζυγίας. Ανώμαλα ρήματα στον Μέλλοντα Διαρκή και Στιγμιαίο, Υποτακτική και Προστακτική Ενεστώτα μερικών ανώμαλων ρημάτων. Απρόσωπα ρήματα: <i>πρόκειται, φαίνεται, μπορεί, αποκλείεται, συμφέρει, είναι δυνατόν.</i> Αποθετικά ρήματα: <i>αισθάνομαι, κάθομαι, έρχομαι, εύχομαι.</i> Σχηματισμός των ρημάτων: <i>ξε-ντύνομαι, υπο-γράφω, ξανα-κάνω, επι-μένω.</i>
Η μετοχή	Σχηματισμός του Ενεστώτα της Ενεργητικής Μετοχής (<i>χορεύω - χορεύοντας, τραγουδώ - τραγουδώντας</i>).
Το επίρρημα	Διάκριση των επιθέτων από τα επιρρήματα στον προφορικό και γραπτό λόγο. Τα παραθετικά των επιρρημάτων (<i>συχνά – πιο συχνά / συχνότερα, συχνότατα / πάρα πολύ συχνά</i> , κ. ά).
Η πρόθεση	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Οι προθέσεις που είναι αναγκαίες στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.
Ο σύνδεσμος	<i>όμως, όταν, αλλά, για να.</i>
Τα μόρια	Τα μόρια που είναι αναγκαία στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.

8 клас (восьмий рік навчання)

Категорія	Структура
-----------	-----------

Το ουσιαστικό	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Σχηματισμός των σύνθετων ουσιαστικών (γάλα + πουλώ = γαλακτοπωλείο, βιβλίο + πουλώ = βιβλιοπωλείο, κ. ά)
Το επίθετο	Σχηματισμός των επιθέτων (κατά + άσπρος, -η, -ο = κάτασπρος -η, -ο / κατά + λευκός, -ή, -ό = κατάλευκος -η, -ο, κ. ά.). Σχηματισμός και η κλίση των επιθέτων σε: - ούχος, -α, -ο (ταλαντούχος, σοκολατούχος, κ. ά.), - ης, -α, -ικο (μαύρος + μάτι = μαυρομάτης, -α, -ικο, κ. ά) Παραθετικά των επιθέτων (Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων).
Το αριθμητικό	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Η χρήση και η κλίση των πολλαπλασιαστικών αριθμητικών: διπλός, -ή, -ό / τριπλός, -ή, -ό / κ. ά.
Η αντωνυμία	Τα είδη των αντωνυμιών και η κλίση τους. Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Αόριστες αντωνυμίες: κανένας, καμία, κανένα / κάποιος, κάποια, κάποιο / μερικοί, μερικές, μερικά. Αναφορικές αντωνυμίες: όποιος, όποια, όποιο / όσος, όση, όσο / τούτος, τούτη, τούτο / οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε. Η χρήση και η κλίση των παραπάνω αντωνυμιών.
Το ρήμα	Τα ρήματα της Ενεργητικής Φωνής και Παθητικής Φωνής σε -ομαι στον Ενεστώτα. Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Τα ρήματα της Παθητικής Φωνής σε -ομαι στον Παρατατικό και Αόριστο. Τα ρήματα της Παθητικής Φωνής σε -αμαι, -ιέμαι, -ούμαι στον Ενεστώτα, Παρατατικό και Αόριστο. Σχηματισμός και η κλίση των ρημάτων της Παθητικής Φωνής στον Ενεστώτα, Παρατατικό, Αόριστο, Μέλλοντα Διαρκή, Μέλλοντα Στιγμιαίο. Υποτακτική Ενεστώτα και Προστακτική Ενεστώτα των ρημάτων που είναι αναγκαία στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας. Συνεχής Υποτακτική ρημάτων Παθητικής Φωνής. Αποθετικά ρήματα: αρχίζω, τελειώνω, σταματώ.
Η μετοχή	Επανάληψη του σχηματισμού του Ενεστώτα της Ενεργητικής Μετοχής (χορεύω - χορεύοντας, τραγουδώ – τραγουδώντας, ...). Μετοχές παθητικής Φωνής σε: - (μ)μένος, -(μ)μένη, -(μ)μένο (ντύνω – ντυμένος, -η, -ο / γραφώ – γραμμένος, -η, -ο, κ. ά). Η κλίση της Μετοχής. Ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός των παραθετικών της Παθητικής Μετοχής.
Το επίρρημα	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Η χρήση του επιρρήματος σαν για τη σύγκριση.
Η πρόθεση	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Προθέσεις: με, ως, μέχρι, παρά, πριν, κατά, επί, χωρίς. Πρόθεση για και η σημασία της.
Ο σύνδεσμος	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Οι σύνδεσμοι που είναι αναγκαίοι στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.
Τα μόρια	Τα μόρια που είναι αναγκαία στη μελέτη των θεμάτων της περιστασιακής επικοινωνίας.

9 клас (дев'ятий рік навчання)

Κατηγορία	Структура
Το ουσιαστικό	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων (Γένος, αριθμός, κλίση και ο συντακτικός ρόλος των ουσιαστικών). Τα αρσενικά ουσιαστικό σε: - έας /είς (ο συγγραφέας, οι συγγραφείς), - ας /-ες (ο αιώνας, οι αιώνες), - ής/-ές (ο τραγουδιστής, οι τραγουδιστές), - άς/-άδες (ο παπάς, οι παπάδες), - ης/-ηδες (ο φούρναρης, οι φουρνάρηδες). Τα θηλυκά ουσιαστικό σε: - α/-ες (η σειρά, οι σειρές), - η/-ες (η ψυχή, οι ψυχές), - ά/-άδες (η γιαγιά, οι γιαγιάδες). Τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ν /-ντα (το καθήκον, τα καθήκοντα). Η κλίση των αναφερομένων ουσιαστικών.
Το επίθετο	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. (Γένος, αριθμός, κλίση και ο συντακτικός ρόλος των επιθέτων). Επίθετα σε -ης, -α, -ικο / -ης, -ης, -ες. Τα παραθετικά των επιθέτων. (Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων). Η κλίση του επιθέτου (πολύς, -ή, -ύ).
Το αριθμητικό	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Συντακτικός ρόλος των αριθμητικών.
Η αντωνυμία	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Αόριστες αντωνυμίες: άλλος, -η, -ο / μόνος, -η, -ο / ίδιος, -η, -ο.
Το ρήμα	Τα ρήματα της Ενεργητικής Φωνής και Παθητικής Φωνής της Α' και Β' συζυγίας στον Ενεστώτα, Αόριστο και Παρατατικό. Μέλλοντας Διαρκής, Μέλλοντας Στιγμιαίος, Υποτακτική Ενεστώτα και Αορίστου των ρημάτων της Α' και Β' συζυγίας Ενεργητικής Φωνής και Παθητικής Φωνής. Προστακτική Ενεστώτα και Αορίστου των ρημάτων που μελετούνται. Συντακτικός ρόλος των ρημάτων στην πρόταση.
Η μετοχή	Η Ενεργητική Μετοχή σε -οντας, ώντας και η Παθητική Μετοχή σε: - (μ)μένος, -(μ)μένη, -(μ)μένο. Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Σχηματισμός και η κλίση της Παθητικής Μετοχής σε - ημένος, -η, -ο / - σμένος, -η, -ο / - ω(ώ)μένος, -η, -ο / - όμενος, -η, -ο / - ούμενος, -η, -ο. Τα παραθετικά της Μετοχής (με τη λέξη πιο και το επίθετο πολύ). Συντακτικός ρόλος της Μετοχής στην πρόταση.
Το επίρρημα	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Σχηματισμός των επιρρημάτων. Σχηματισμός παραθετικών επιρρημάτων (ωραία – ωραιότερα / πιο ωραία, ωραιότατα / πολύ ωραία). Ανώμαλα παραθετικά των επιρρημάτων. Ορθογραφία των επιρρημάτων. Σημασία (κατηγορίες) των επιρρημάτων.
Η πρόθεση	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων. Προθέσεις που είναι αναγκαίες στη μελέτη των θεμάτων της λεκτικής επικοινωνίας.
Ο σύνδεσμος	Επανάληψη και βελτίωση των γνώσεων.

	Σύνδεσμοι για την παρατακτική και υποτακτική σύνδεση των προτάσεων.
Τα μόρια	Θα, να, αν, για, μα.
Τα επιφωνήματα	Κρίμα, μακάρι, μπα, τέλος πάντων, χμ, μπράβο κ. ά .

6. Тематичне планування

6.1. Орієнтовна модель тематичного планування

